

PATVIRTINTA
Šilutės rajono savivaldybės tarybos
2015 m. vasario 19 d. sprendimu
Nr. T1- 2446

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS
2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

**Šilutė
2015**

TURINYS

ĮŽANGA

1. TARNYBOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS.....	2
1.1. Veiklos planas	2
1.2. Audito apimtis.....	4
1.3. Žmogiškieji ištekliai. Kvalifikacija.....	5
1.4. Tarnybos finansavimas	5
1.5. Bendradarbiavimas	6
2. VEIKLOS REZULTATAI	6
2.1. Savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas	8
2.1.1. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio vertinimas	9
2.1.2. Savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio vertinimas.....	10
2.1.3. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos vertinimas	11
2.2. Išvados dėl paskolų	13
2.3. Savivaldybės 2014 metų biudžeto vykdymo rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas	13
2.4. Dažniausiai pasitaikančios klaidos	18
3. AUDITO KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS	19
3.1. Profesinės etikos reikalavimai	20
3.2. Audito kokybės kontrolės sistema ir stebėseną	20
4. BENDROSIOS NUOSTATOS	20

IŽANGA

Šilutės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) yra Savivaldybės tarybai atskaitingas viešasis juridinis asmuo, kurio pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Įgyvendindama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas funkcijas ir suteiktus įgaliojimus, Tarnyba atlieka išorės finansinį ir teisėtumo bei veiklos auditus Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose ir Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, rengia ir teikia Tarybai išvadą dėl Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, išvadas dėl Savivaldybės paskolų ėmimo, viešojo ir privataus sektorių partnerystės. Finansinių auditų tikslas – pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo, dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimo. Veiklos auditu siekiama įvertinti įstaigų viešąjį ir vidaus administravimą ekonomiskumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu, atskleisti veiklos problemas bei parodyti veiklos trūkumus.

Tarnyba yra nepriklausoma Savivaldybės biudžetinė įstaiga, kurios veikla grindžiama teisėtumo, viešumo, objektyvumo, profesionalumo, nepriklausomumo principais. Atlikdami auditus pagal Tarptautinius audito standartus, Valstybinio audito reikalavimus, metodikas ir kitus teisės aktus, kasmet planuojame veiklos audito strategiją, savarankiškai parengiame audito programas, pasirenkame audito procedūras, nustatome veiklos prioritetus. Privalome būti politiškai neutralūs, objektyvūs ir nešališki. Tarnybos darbuotojai nuolat siekia, kad kiekvienas auditas būtų išsamus, objektyvus, pagrįstas patikimais įrodymais, o išvados atspindėtų esmines problemas.

Šilutės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2014 metų veiklos ataskaita parengta, vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą, Šilutės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentą, Tarnybos veiklos nuostatus ir 2014 metų veiklos planą. Ši ataskaita yra skirta Šilutės rajono savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės tarybai) bei Savivaldybės bendruomenei. Ataskaitoje pateikiame informaciją apie Tarnybai nustatytas pagrindines funkcijas, atliktus darbus išorės audito srityje ir jų rezultatus. Su šia ataskaita galima susipažinti Savivaldybės interneto portale www.silute.lt, nuorodoje – „Kontrolės ir audito tarnyba“.

1. TARNYBOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

Tarnyba savo veiklą organizavo pagal Šilutės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2014-2016 metų strateginį veiklos planą, kuriame, atsižvelgiant į atliktą aplinkos ir išteklių analizę, pateikta Tarnybos misija, strateginis tikslas, veiklos prioritetas, uždaviniai ir priemonės strateginiam tikslui pasiekti. Atsižvelgiant į Savivaldybės tarybos patvirtintus Tarnybai asignavimus – suformuota programa, numatyti finansavimo šaltiniai programai įgyvendinti.

Tarnybos veikla buvo planuojama ir organizuojama, atsižvelgiant į teisės aktais nustatytas veiklos sritis, veiklos prioritetus, veiklos planą bei patvirtintą Tarnybos darbuotojų skaičių.

1.1. Veiklos planas

Veiklos planas rengiamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktuose Tarnybai nustatytą kompetenciją, vadovaujantis prioritetų parinkimo, išankstinio tyrimo, objektyvumo,

nešališkumo, apolitiškumo ir audito sudėtingumo vertinimo kriterijais ir principais.

Tarnybos 2014 metų veikla buvo suplanuota ir vykdoma taip, kad užtikrintų prioritetinių užduočių – išvados dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos, dėl pateiktų tvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio parengimo ir pateikimo nustatytais terminais. Rengiant 2015 metų veiklos planą, atlikta Tarnybai teisės aktais nustatytų privalomų ir kitų funkcijų analizė, reikšmingų audito sričių ir Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų atranka, nustatyti kiekybiniais (skiriamų asignavimų dydis) ir kokybiniais (nustatytos klaidos) aspektais reikšmingi audito subjektai. Audito planavimo etapo metu parengta 2014 metų audito strategija:

- *Dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto (iš viso 331 917,3 tūkst. Lt):*

atliktos pagrindines audito procedūras turto užpajamavimo, registravimo, naudojimo, valdymo, nurašymo srityje 11 įstaigų;

nuo 2014 m. spalio 1 d. nebeliko prievolės audituoti turto ataskaitų, kadangi Vyriausybės 2001-10-17 nutarimas Nr. 1226 ir 2013-04-30 nutarimas Nr. 380 (dėl valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitų rengimo ir teikimo) nuo 2014 m. spalio 1 d. neteko galios. Apie turtą pasisakysime – VSĮ 27 str. 9 d. 10 p. (kiekvienais metais iki liepos 15 dienos reglamente nustatyta tvarka teikia savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo), nes Kontrolės ir audito tarnyba vykdo savivaldybės turto apskaitos, valdymo naudojimo ir disponavimo kontrolę (Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 25 str. 2 d.).

- *Dėl išdo pajamų (52 875,345 tūkst. Lt):*

įvertinsime išdo apskaitoje sąskaitų likučių teisingumą pagal pajamų rūšis bei išdo finansinę atskaitomybę.

- *Dėl dotacijų (61 909,655 tūkst. Lt):*

atliksime baigiamojo ciklo elementų audito procedūras, siekiant įsitikinti, ar visos skirtos valstybės dotacijos užregistruotos atitinkamose sąskaitose ir nurodytos finansinėse atskaitose.

- *Dėl asignavimų:*

2014 m. biudžete patvirtinti 49 asignavimų valdytojai. Audito procedūras bus atliekamos 6-iose Savivaldybės administracijos vykdomose programose, kurios apima per 90 000,0 tūkst. Lt arba 84,0 proc.

- *Audito strategija dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio:*

atliksime audito procedūras finansinių ataskaitų, darbo užmokesčio ir ilgalaikio turto srityse 11-oje atrinktų BĮ.

- *Audito strategija dėl paskolų:*

patikrinsime, ar paskolos buvo naudojamos pagal paskirtį, ar neviršytas paskolų limitas, ar teisingai atvaizduotos atskaitose.

- *Audito strategija dėl konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio:*

Šilutės rajono savivaldybės 2014 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro: Išdas, Privatizavimo fondas, 49 BĮ, 5 sveikatos priežiūros viešosios įstaigos, 3 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės (finansinis turtas), 3 kontroliuojamos viešosios įstaigos nepriskiriamos prie VSS (dalininkų įnašai).

Tarnyba be tiesioginių pareigų, susijusių su audito veikla, vykdė ir kitas jai priskirtas

funkcijas, pagal savo kompetenciją leido įsakymus, rengė tvarkas ir taisykles, kuriomis vadovaujasi savo veikloje, tvarkė archyvinius dokumentus, dalyvavo Tarybos ir Komitetų pasėdžiuose bei Savivaldybių kontrolierių asociacijos pasitarimuose, periodiškai kas ketvirtį už savo veiklą atsiskaitė Kontrolės komitetui. Parengė Tarybos 2015-2017 metų strateginį veiklos planą.

Ataskaitiniu laikotarpiu Taryba savo veiklą vykdė vadovaudamasi metiniu veiklos planu. Tarybos 2014 metų veiklos plano projektas apsvarstytas 2013 metų spalio 15 d. Savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto (toliau – Kontrolės komitetas) posėdyje (protokolas Nr. T3- 233(21)) ir patvirtintas Savivaldybės kontrolieriaus 2013 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. K5-6. Tarybos 2015 metų veiklos planas apsvarstytas 2014 metų spalio 21 d. Kontrolės komiteto posėdyje (protokolas Nr. T3- 319) ir patvirtintas Savivaldybės kontrolieriaus 2014 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. K5-5. Veiklos planai nustatytais teisės aktų terminais pateikti Valstybės kontrolei.

1.2. Audito apimtis

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktą numato, kad Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba „atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse“.

Finansinio audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto (konsoliduotųjų) finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir gauti pakankamą užtikrinimą, kad jie parodo tikrą ir teisingą vaizdą.

Teisėtumo audito tikslas – gauti pakankamą užtikrinimą, kad lėšos ir turtas yra valdomi, naudojami, disponuojami jais teisėtai ir jie naudojami įstatymais nustatytiems tikslams. Teisėtumo vertinimui taip pat priskiriamas biudžeto planavimo, ekonomiškumo ir galimo viešojo intereso pažeidimas.

Finansinio audito ciklas nesutampa su kalendoriniais metais, nes audituojami subjektai metinius biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, apie kurių teisingumą auditorius turi pareikšti nepriklausomą nuomonę, sudaro tik kalendoriniams metams pasibaigus. Todėl finansiniai r teisėtumo auditai nesibaigia su kalendorinių metų pabaiga. Veiklos plane numatyti baigiamieji praėjusių metų auditai ir einamųjų metų auditai.

Tarybos 2014 metų auditų subjektai ir sritys:

- Savivaldybės tarybos patvirtinto Savivaldybės 2014 m. biudžeto išlaidų planas – 114 785,0 tūkst. Lt, kurie skirti 49 asignavimų valdytojams, iš jų: 33 švietimo, 9 kultūros ir meno įstaigos, 1 sporto, 5 socialinių paslaugų, 1 sveikatos švietėjišką veiklą vykdančiai įstaigai.
- Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto iš viso 331 917,3 tūkst. Lt (2013 m. turto ataskaita), iš jų:
 - Savivaldybės patikėjimo teise valdomas valstybės turtas – 65 811,2 tūkst. Lt,
 - Savivaldybės nuosavybės teise valdomas turtas iš viso 266 106,1 tūkst. Lt, iš jų: finansinis turtas – 59 150,6 tūkst. Lt; nefinansinis turtas – 256 955,5 tūkst. Lt;
 - Savivaldybės privatizavimo fondas – 600,0 tūkst. Lt
 - Viešųjų įstaigų, kurių steigėja yra Savivaldybė, finansinio turto dalis akciniame kapitale – 1 206,563,6 tūkst. Lt;
 - Uždarųjų akcinių bendrovių akcijų akciniame kapitale (likutinė vertė) – 53 693,9 tūkst. Lt;
- Kiti subjektai, kuriems skiriamos Savivaldybės biudžeto lėšos bei perduodamas valdyti Savivaldybės turtas (sporto, jaunimo, kultūros, socialinės ir kt. organizacijos ir kt.).

1.3. Žmogiškieji ištekliai. Kvalifikacija.

Tarnyboje 2014 metais dirbo trys tarnautojos su aukštauju universitetiniu išsilavinimu, taip pat viena jų yra įgijusi teisės magistro kvalifikacinį laipsnį. Darbo stažas kontrolės ir audito srityje 1 darbuotojos – 3 metai, 2 darbuotojų – 17 metų, todėl sukaupta darbo patirtis ir kasmetinis kvalifikacijos kėlimas leidžia sėkmingai dirbti. Nuolat keičiama ir taip sudėtinga audito atlikimo metodika, kuriai reikia tinkamo kvalifikacinio pasirėngimo. Nuo 2013 metų pasikeitus Valstybinio audito reikalavimams ir metodikoms, finansinius ir teisėtumo auditus atliekame vadovaudamiesi Tarptautiniais audito standartais (TAS). Tarptautiniuose audito standartuose ir Valstybinio audito reikalavimuose, kuriais vadovaujasi Tarnyba, nustatyta auditą atliekančių darbuotojų pareiga – nuolat atnaujinti žinias ir tobulinti įgūdžius, reikalingus auditui atlikti. Nuolatinis tobulėjimas ir mokymasis yra būtina sąlyga profesionaliam auditui atlikti, tačiau susiduriama ir su tam tikromis problemomis. Reikalavimai Tarnybos darbuotojams yra nuolat didinami profesionalumo, atsakomybės, veiklos viešumo ir kitais aspektais. Norint išlaikyti tinkamą specialistų kompetenciją, būtina užtikrinti savalaikį ir efektyvų mokymą.

Tarnyba tais pačiais turimais ištekliais privalo atlikti visas įstaigos funkcijas, tai atima daug laiko, kuris galėtų būti panaudotas auditams atlikti.

Kvalifikaciją 2014 metais darbuotojai kėlė 10 seminarų, kuriems išleista 3,00 tūkst. Lt arba 1,8 proc. Tarnybos darbo užmokesčiui nustatytų biudžeto asignavimų. Kvalifikacija per metus tobulinta daugiau kaip 90 valandų iš jų: 40 val. – ES lėšomis. Gilinant profesinius gebėjimus dėmesys buvo skirtas viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartams, finansinių ataskaitų bei konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditams, kainų ir tarifų įvertinimui, vertinimo kriterijų sudarymui ir taikymui ir kt. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas parodytas 1 lentelėje.

Kvalifikacijos kėlimas 2014 metais

1 lentelė

Eil. Nr.	Seminaro tema	Valandų sk./ vienam darbuotojui	Finansavimo šaltiniai
1.	Komandinio darbo skatinimas.	16	ES lėšos.
2.	Turizmo rinkodara ir viešasis sektorius.	8	ES lėšos.
3.	„Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimas, vertinimas ir išvados parošimas“.	7	SB lėšos.
4.	Supaprastintų viešųjų pirkimų vykdymas. Naujovės 2014 m.	8	SB lėšos.
5.	„Viešojo administravimo kokybės vadybos principų ir modelių taikymas viešajame sektoriuje“.	8	ES lėšos.
6.	Darbuotojų įsitraukimo didinimas ir įgalinimas viešajame sektoriuje.	16	ES lėšos.
7.	„Euro įvedimas: VSAFAS ir kitų teisės aktų pasikeitimai“.	8	SB lėšos.
8.	„Kainų (įkainių) ir tarifų biudžetinėms įstaigoms ir savivaldybių įmonėms įvertinimas, vertinimo kriterijų sudarymas ir taikymas“.	8	SB lėšos.
9.	„Išorės auditas savivaldybėse“ seminaras – konferencija.	8	SKA, SB.
10.	Euro įvedimas Lietuvoje ir kiti aktualūs pakeitimai“.	5	SB lėšos.
	Iš viso	92	48 val.- ES

1.4. Tarnybos finansavimas

Tarnyba, kaip ir kitos biudžetinės įstaigos, kasmet rengia savo veiklos programą finansavimui iš Savivaldybės biudžeto. Tarnyba Savivaldybės biudžete Kontrolės ir audito tarnybai nustato skiriamų asignavimų dydį. Centralizuotą buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinį, ūkinį,

materialinį aptarnavimą atlieka Savivaldybės administracija pagal pasirašytą bendradarbiavimo sutartį. Gauti asignavimai 2014 metais sudarė 246,00 tūkst. Lt. ir atvaizduoti 2 lentelėje.

Tarnybai skirti ir panaudoti asignavimai

2 lentelė, tūkst. Lt

Pavadinimas	Asignavimų planas (patikslintas)	Panaudoti asignavimai
Darbo užmokestis	170,7	170,7
Socialinio draudimo įmokos	52,9	52,9
Prekių ir paslaugų naudojimas	17,4	17,4
Ilgalaikio turto kūrimas ir įsigijimas	4,0	4,0
Kitos išlaidos	1,0	1,0
Iš viso	246,00	246,00

1.5. Bendradarbiavimas

Neatsiejama įstaigos veiklos dalis yra bendravimas ir bendradarbiavimas. Siekdami didinti audito poveikį, dalytis profesine audito patirtimi Tarnyba dalyvauja Savivaldybių kontrolierių asociacijos pasitarimuose, bendradarbiauja su kitomis kontroliuojančiomis institucijomis, konsultuoja Savivaldybės audituojamų biudžetinių įstaigų specialistus jiems aktualiais klausimais. Mus ir asignavimų valdytojus sieja bendras tikslas, kad Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas būtų naudojami pačiu efektyviausiu būdu.

Bendraudami su Kontrolės komitetu ir periodiškai (kartą per ketvirtį) už savo veiklą atsiskaitydami, siekiame didinti audito poveikį ir audito ataskaitose pateiktų audito rekomendacijų įgyvendinimo kontrolę.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė ir Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, atlikdamos įstatymais šalims priskirtus uždavinius ir funkcijas, jau trečius metus iš eilės pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kurioje numatyta, kad atlikdamos auditus šalys, vadovausis ir taikys 600-ojo tarptautinio audito standarto „Specialūs svarstymai – grupės finansinių ataskaitų auditas (įskaitant komponentų auditorių darbą“) nuostatas tiek, kiek nenustatyta kituose teisės aktuose. Pagal pasirašytą bendradarbiavimo susitarimą, numatyta keistis darbo dokumentais, teikti informaciją apie Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito rezultatus ir kitą su šiuo auditu susijusią informaciją. Todėl nustatytais terminais vyksta audito strategijų, programų, procedūrų aptarimas ir įvertinimas, audito įrodymų pateikimas, bendradarbiavimas kitais išorės audito klausimais.

2. VEIKLOS REZULTATAI

Tarnyba, siekdama strateginio tikslo, įvykdė 2014 metų veiklos plane nustatytas užduotis ir atliko suplanuotus bei neplaninius, susijusius su paskolų ėmimu, finansinius auditus.

Audito prioritetas – audito kokybė. Tarnyba siekė, kad auditai būtų atliekami pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus, kurie nustato, kad auditą planuotume ir atliktume taip, kad gautume pakankamą užtikrinimą dėl finansinės atskaitomybės, planų ir programų sąmatų įvykdymo ataskaitų duomenų tinkamo ir teisingo pateikimo, Savivaldybės ir valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumo, kad išvados būtų objektyvios, o rekomendacijos įgyvendinamos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio nuostatomis, atliktų auditų ataskaitos ir išvados buvo teiktos audituotų subjektų vadovams, Savivaldybės merui, Administracijos direktoriui, Vyriausybės atstovui Klaipėdos apskrityje, Tarybos Kontrolės komitetui, kuriame buvo apsvarstomi auditų metu nustatyti dalykai, pateiktos išvados, rekomendacijos.

Finansinių ir teisėtumo auditų apimtis 2014 metais atvaizduota 3 lentelėje.

FINANSINIŲ IR TEISĖTUMO AUDITŲ APIMTIS 2014 METAIS

3 lentelė

AUDITUOTI SUBJEKTAI	
Savivaldybės 2013 metų ataskaitų auditai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio (2014-06-25 ataskaita Nr. K1-9), kurį sudaro: <ul style="list-style-type: none"> – biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, įskaitant Savivaldybės skolos ataskaitas (2014-06-26 išvada Nr. K1-9/1), – konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys (2014-06-26 išvada Nr. K1-9/2). 2. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir valstybės patikėjimo teise valdomo turto ataskaitos pagal 2013 m. gruodžio 31 d. (2014-06-26 išvada Nr. K1-9/3).
2013 M. PRADETI IR 2014 METAIS UŽBAIGTI AUDITAI	
2014 metų finansiniai ir teisėtumo auditai	<ol style="list-style-type: none"> 3. Juknaičių pagrindinė mokykla (2014-05-06 ataskaita Nr. K1-6 ir išvada Nr. K1-6/1). 4. Švėkšnos „Saulės“ gimnazija. (2014-05-02 ataskaita Nr. K1-3 ir išvada Nr. K1-3/1). 5. Saugų J. Mikšo pagrindinė mokykla (2014-05-02 ataskaita Nr. K1-4 ir išvada Nr. K1-4/1). 6. Savivaldybės administracija „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų gyvenamųjų patalpų naudojimo audito rezultatų“ (2014-05-05 ataskaita Nr. K1-5 ir išvada Nr. K1-5/1). 7. Savivaldybės administracija „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų negyvenamųjų patalpų naudojimo audito rezultatų“ (2014-04-18 ataskaita Nr. K1-2 pateikta kartu su išvada Nr. K1-2/1). 8. Savivaldybės administracijos Privatizavimo fondas (audito ataskaita 2014-05-30 Nr. K1-8). 9. Savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa (audito 2014-05-16 ataskaita Nr. K1-7).
<p>Audito procedūros: Valstybės biudžeto lėšų (mokinio krepšelio), darbo užmokesčio, ilgalaikio turto, finansinių ataskaitų srityse bei VSS nesuderintų sandorių atitikimo duomenų BĮ apskaitoje.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 10. Savivaldybės administracija. 11. Šilutės lopšelis-darželis „Žibutė“. 12. Rusnės pagrindinė mokykla. 13. Šilutės Vydūno gimnazija. 14. Vilkyčių pagrindinė mokykla. 15. Traksėdžių pagrindinė mokykla. 16. Šilutės r. vaikų meno mokykla. 17. Katyčių pagrindinė mokykla. 18. Vainuto gimnazija. 19. Savivaldybės administracija – išdas. 20. Švėkšnos specialioji mokykla. 21. Žemaičių Naumiesčio etnokultūros centras. 22. UAB „Šilutės vandenys“ (garantija). 23. Pamario pagrindinė mokykla. 24. Kintų pagrindinė mokykla , 25. Martyno Jankaus pagrindinė mokykla , 26. Usėnų pagrindinė mokykla. 27. Šilutės pirmoji gimnazija.

2014 METAIS PRADĖTI IR 2015 METAIS BAIGIAMAI AUDITAI	
Savivaldybės 2014 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ir Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir valstybės patikėjimo teise valdomo turto auditas	
Auditai ir audito procedūros: Valstybės biudžeto lėšų (mokinio krepšelio), darbo užmokesčio, ilgalaikio turto, finansinių ataskaitų srityse.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savivaldybės administracija. 2. Iždas. 3. Privatizavimo fondas (f). 4. Šilutės pirmoji gimnazija. 5. Švėkšnos specialiojo ugdymo centras (f). 6. Žemaičių Naumiesčio mokykla-darželis. 7. Šilutės lopšelis-darželis „Pušėlė“ (f). 8. Šilutės lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“. 9. Socialinių paslaugų centras (f). 10. Šilutės sporto mokykla. 11. Vainuto gimnazija (f). 12. Kintų pagrindinė mokykla. 13. F. Bajoraičio viešoji biblioteka. 14. Šilutės muziejus. 15. Šilutės kamerinis dramos teatras. 16. Gardamo pagrindinė mokykla. 17. Žemaičių Naumiesčio seniūnija. 18. Gardamo seniūnija. 19. Kintų seniūnija. 20. Šilutės lopšelis-darželis „Žibutė“. 21. Šilutės lopšelis-darželis „Žvaigždutė“. 22. Rusnės specialioji mokykla. 23. Šilutės rajono vaikų meno mokykla. 24. Šilutės rajono Švietimo pagalbos tarnyba. 28. Savivaldybės administracija dėl ilgalaikės paskolos (2014-03-25 ataskaita Nr. K1-1 ir išvada Nr. K1-1/1). 29. Savivaldybės administracija dėl ilgalaikės paskolos (2014-07-21 ataskaita Nr. K1-10 ir išvada Nr. K1-10/1).

Tarnyba 2014 metų I pusmetį baigė finansinius ir teisėtumo auditus, pradėtus 2013 metais. Visi atlikti finansiniai ir teisėtumo auditai buvo Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų ir Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio sudėtinės dalys. Audito procedūros buvo atliktos reikšmingiausiose mokinio krepšelio (MK), darbo užmokesčio (DU), ilgalaikio turto srityse (IT). Auditai pradėti 2014 metais bus baigiami 2015 metais. Auditai (auditų procedūros) atlikti ar atliekami, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad subjektų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų ir Savivaldybės lėšos, ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojami jais teisėtai.

2.1. Savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas

Vykdydami Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymų nuostatas, atlikome Savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditą. Savivaldybės administracijai pateiktoje Finansinio (teisėtumo) audito 2014-06-25 ataskaitoje Nr. K1-9 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio audito rezultatų“

pateikėme 17 rekomendacijų. Kitoms audituotoms įstaigoms, kurios buvo šio audito sudėtinės dalys, raštuose ir audito ataskaitose buvo pateikta per 100 rekomendacijų nustatytų neatitikimų pašalinimui. Ši ataskaita ir išvados Savivaldybės tarybai buvo teiktos 2014-07-03 posėdyje kartu su Administracijos pateiktu tvirtinti 2013 metų biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniu.

Audito metu buvo vertinama:

✓ *Savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:* Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita, Savivaldybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos aiškinamasis raštas.

✓ *Savivaldybės 2013 metų finansinių ataskaitų rinkinys:* Finansinės būklės ataskaita, Veiklos rezultatų ataskaita, Grynojo turto pokyčio ataskaita, Pinigų srautų ataskaita, 2013 metų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas su priedais.

✓ *Savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys bei Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto bei patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaita:* konsoliduotos Finansinės būklės, Grynojo turto pokyčio, Pinigų srautų ataskaita, finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas su priedais ataskaitos, turto ataskaita.

2.1.1. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio vertinimas

Pagal Finansų ministro patvirtintą konsolidavimo schemą Šilutės rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 56 viešojo sektoriaus subjektai. Vertinimo metu nustatyta, kad visi viešojo sektoriaus subjektai pateikė duomenis viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS).

Į konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį yra įtrauktos Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų 2013 metų finansinės ataskaitos:

- 49 biudžetinės įstaigos (toliau – BĮ),
- 5 sveikatos priežiūros viešosios įstaigos (toliau – VŠĮ),
- Šilutės rajono savivaldybės išdas;
- Šilutės rajono savivaldybės privatizavimo fondas.

Taip pat į šį ataskaitų rinkinį yra įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro Savivaldybei priklausantis šių bendrovių ir įstaigų nuosavas kapitalas:

- Savivaldybės kontroliuojamos 4 akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės: UAB „Šilutės autobusų parkas“, UAB „Šilutės šilumos tinklai“, UAB „Šilutės vandenys“, UAB „Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras“;
- Savivaldybės kontroliuojamos 3 viešosios įstaigos, nepriskiriamos prie viešojo sektoriaus subjektų: VŠĮ „Šilutės krepšinis“, VŠĮ „Šilutės sportas“, VŠĮ „Pasienio žuvis“.

Audito metu buvo nustatytos reikšmingos klaidos bei teisės aktų pažeidimai, neatitikimai ir rekomendacijos išdėstyti audito ataskaitoje¹.

Audito išvadoje² pareikšta:

- *sąlyginė³ nuomonė dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio.*

¹ Finansinio ir teisėtumo audito ataskaita 2014-06-25 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio audito rezultatų“ Nr. K1-9.

² Finansinio ir teisėtumo audito išvada 2014-06-26 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio“ Nr. K1-9/2.

Sąlyginės nuomonės dėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pagrindas:

1. Remiantis VSS tarpusavio sandorių suderinimo pažyma, galime daryti išvadą, kad Savivaldybės 2013 m. KFAR pateiktas suderinus visus sandorius. KFAR pagal derinimo ir eliminavimo ryšius yra korektiškas. Kontrolės procedūros veikia, VSAKIS užtikrina, kad tinkamai sutikrintos ir atliktos kontrolės procedūros.

2. Nustatytos klaidos ir netikslumai Savivaldybės administracijos finansinėse ataskaitose iki konsolidavimo proceso užbaigimo nebuvo ištaisyti ir įtakojo Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumą.

3. Konsolidavimo procese dalyvaujančių viešojo sektoriaus subjektų pateikti duomenys VSAKIS nėra visiškai teisingi ir patikimi dėl audito ataskaitoje nurodytų klaidų ir netikslumų ilgalaikio turto apskaitos srityje, Administracijos finansinių ataskaitų rinkinyje.

2.1.2. Savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio vertinimas

Savivaldybės 2013 metų biudžete patvirtinta dešimt programų, Savivaldybės biudžeto asignavimai paskirstyti 47 asignavimų valdytojams, iš kurių Savivaldybės administracijai skiriama apie 44,9% visų asignavimų. Finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje buvo iš viso 199 573,51 tūkst. Lt.

Kontrolės ir audito tarnyba atliko biudžetinių įstaigų metinių finansinių ataskaitų rinkinių arba finansinės būklės ataskaitų (toliau – FBA) vertinimą. Nustatytos klaidos ir netikslumai biudžetinių įstaigų finansinėse ataskaitose turėjo reikšmingos įtakos Savivaldybės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui ir patikimumui.

Išvadoje⁴ pareikštos:

- *Sąlyginė nuomonė dėl Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio.*

Sąlyginės nuomonės dėl Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagrindas.

1. Valstybės kontrolės nustatyti neatitikimai teisės aktams dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų socialinei paramai mokiniams administruoti. Savivaldybės administracija pažeidė Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtinto Tvarkos aprašą, nes viršijo nustatytą valstybės biudžeto lėšų socialinei paramai mokiniams administruoti 4 proc. dydį nuo panaudotų lėšų socialinei paramai mokėti. Faktiškai panaudojo 4,03% nuo panaudotų lėšų, paramos mokiniams administravimui buvo panaudota 531,52 Lt daugiau nei numatyta teisės aktais.

2. Kontrolės ir audito tarnyba, Savivaldybės administracijoje ir biudžetinėse švietimo įstaigose atliko pagrindines audito procedūras, vertino 2013 metų valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti panaudojimo teisėtumą ir nustatė:

Šilutės rajono savivaldybės 11-os biudžetinių įstaigų vadovybė, pažeidžiant teisės aktus, 2013 metais panaudojo 16,58 tūkst. Lt MK lėšas ne pagal tikslinę paskirtį, nustatytu terminu negrąžino asignavimų į Savivaldybės biudžetą. Savivaldybės administracija nevykdė MK lėšų panaudojimo kontrolės ir neužtikrino, kad lėšos būtų panaudotos efektyviai, pagal tikslinę paskirtį. Pažeidė Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas.

3. Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintoje Apskaitos politikoje neparengtas ir nepatvirtintas Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas.

- *Sąlyginė nuomonė dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams.*

³ „Sąlyginė nuomonė pareiškiamą, kai auditoriai nustato teisės aktų pažeidimus ir /ar be tam tikrų pastabų negali pareikšti besąlyginės nuomonės“ – Valstybės kontrolieriaus 2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija/ Valstybinio audito reikalavimai.

⁴ Finansinio ir teisėtumo) audito išvada 2014-06-26 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės 2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“ Nr. K1-9/1.

Sąlyginės nuomonės dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas.

Dalykai, turintys įtakos mūsų pareikštai audito sąlyginei nuomonei dėl Savivaldybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumo ir jo naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams:

1. Nesivadovauta Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 1; 4 dalių bei 6 straipsnio 2 dalies nuostatomis, – ne visi butai (gyvenamosios patalpos) apskaityti Savivaldybės Administracijos apskaitoje.

2. Pasitaikė atvejų, kai butai, priklausantys socialiniam būstui, juos privatizavus, laiku neišbraukiami iš buhalterinės apskaitos ilgalaikio turto registro.

3. Nesivadovaujant 12-ojo VSAFAS 11 straipsnio nuostatomis, kuriose nustatyta, kad „viešojo sektoriaus subjektas ilgalaikio turto apskaitą turi tvarkyti pagal turto vienetus“, Administracijos apskaitoje neteisingai užregistruotas 91 ilgalaikio turto vienetas.

- Administracijos apskaitos registras „Gyvenamieji pastatai“ neteisėtai padidintas: dėl parduotų, bet laiku neišbrauktų iš apskaitos butų; dėl neteisėto IT įtraukimo į Administracijos apskaitą, nesant nuosavybės įrodančių dokumentų; dėl privataus IT neteisėto įtraukimo į Administracijos apskaitą (privatus IT neišimtas iš apskaitos registro „Gyvenamieji pastatai“ nuo 2009 m.); dėl nekilnojamojo turto paskirties nepakeitimo laiku.

- Administracijos apskaitos registras „Gyvenamieji pastatai“ neteisėtai sumažintas dėl gyvenamųjų patalpų neteisėto įtraukimo į apskaitos registrą „Negyvenamieji pastatai“.

4. Savivaldybės gyvenamųjų patalpų 2013 metų inventorizacija atlikta formaliai, – nesivadovauta Vyriausybės patvirtinta Inventorizacijos tvarka bei Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais.

5. Kontrolės ir audito tarnyba dėl nustatytų IT neatitikimų apskaitoje (nurodytų ataskaitoje) negalėjo nustatyti tikslaus Administracijos apskaitos registro „Gyvenamieji pastatai“ butų (gyvenamųjų patalpų) skaičiaus, jų vertės.

6. Rekonstrukcijos, remonto darbai atlikti 2007 - 2013 metais bei 2013 m. įtraukti į Administracijos apskaitą, tačiau įstaigų apskaitoje neįtrauktos aukščiau atliktų darbų išlaidos.

7. Faktiniai įstaigų turto duomenys nesutampa su apskaitoje esančiais duomenimis iš viso – 13 219,2 tūkst. Lt, dėl laiku Savivaldybės administracijos neperdavimo įtraukti į įstaigų apskaitą.

8. Nesivadovauta 12-ojo VSAFAS nuostatomis, Balčių bendruomenės „Kivylių žiburiai“ statybos darbų užbaigimas 2013-09-26 pagal deklaraciją, tačiau darbų vertės neįtrauktos į Administracijos turto registrą. Neteisėtai sumažintas apskaitos registras „Negyvenamieji pastatai“ – 572,0 tūkst. Lt.

9. Administracijos apskaitos registre „Negyvenamieji pastatai“ neteisėtai apskaitytos gyvenamosios patalpos – 23,0 tūkst. Lt (butai Grabupių km., Katyčių km.).

10. Nesivadovauta 11-ojo VSAFAS reikalavimais, per audituojamą laikotarpį Privatizavimo fondo sąnaudos – 42,1 tūkst. Lt apskaitoje užregistruotos neteisingai.

11. Centralizuotos buhalterijos buhalterė, sudarydama 2013 metų tarpinius finansinių ataskaitų rinkinius, nepateikė ilgalaikio materialiojo turto, skirto parduoti, įsigijimo savikainos, kuri sudaro 1 596,5 tūkst. Lt, bei ta pačia suma sumažino apskaitos registro „Didžioji knyga“ sąskaitos 4251301 „Finansavimo sumos iš savivaldybių biudžeto atsargoms įsigyti“ apskaitos duomenis.

2.1.3. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos vertinimas

Šilutės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio nefinansinio turto, kurį Savivaldybės biudžetinės įstaigos patikėjimo teise valdo, naudoja ir disponuoja juo, 2013-12-31 pagal biudžetinių įstaigų duomenis balansinė vertė – 161 105,06 tūkst. Lt, ilgalaikis materialusis turtas – (balansinė vertė) 158 401,27 tūkst. Lt. Ilgalaikis nematerialusis turtas -2 513,7 tūkst. Lt, atsargos – 183,4 tūkst. Lt.

Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto 2013-12-31 balansinė vertė iš viso – 65 811,18 tūkst. Lt, iš jų: ilgalaikis materialusis turtas – (balansinė vertė) 65 807,38 tūkst. Lt.

Kontrolės ir audito tarnyba 2014 metais raštuose, audito ataskaitose audituojamų subjektų vadovams, buhalteriams teikė išvadas ir rekomendacijas dėl nustatytų neatitikimų teisės aktams, kaip racionaliai, taupiai pagal įstatymuose nustatytą paskirtį naudoti valstybės ir savivaldybės turtą, lėšas. Visų audituotų įstaigų vadovai raštu pateikė apie auditų metu nustatytų klaidų pašalinimą bei tai pateisinamuosius dokumentus. Nustatytos klaidos ir netikslumai turėjo reikšmingos įtakos turto ataskaitos teisingumui ir patikimumui bei nuomonei pareikšti:

Išvadoje⁵ pareikšta:

- *Sąlyginė nuomonė dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto bei patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos.*

Sąlyginės nuomonės dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto bei patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos pagrindas.

1. Administracijos IT registre „Gyvenamieji namai“ informacija pateikta neišbaigta, neparodanti tikrosios padėties, neatitinkanti 12-ojo VSAFAS bei Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas.

2. Administracijos apskaitos registras „Gyvenamieji pastatai“ neteisėtai padidintas – galimai 60,2 tūkst. Lt.

3. Administracijos apskaitos registras „Gyvenamieji pastatai“ neteisėtai sumažintas – galimai 8,5 tūkst. Lt.

4. Rekonstrukcijos, remonto darbai atlikti 2007 – 2013 metais bei 2013 m. įtraukti į Administracijos apskaitą, tačiau įstaigų apskaitoje neįtrauktos anksčiau atliktų darbų išlaidos.

5. Faktiniai įstaigų turto duomenys nesutampa su apskaitoje esančiais duomenimis iš viso – 13 219,2 tūkst. Lt, dėl laiku Savivaldybės administracijos neperdavimo įtraukti į įstaigų apskaitą.

6. Atliktų inventorizacijų metu nustatyta, kad biudžetinės įstaigos pažeidžiant 12-ojo VSAFAS, Vyriausybės nutarimu patvirtintos Inventorizacijos tvarkos nuostatas, 2013 m. ne visais atvejais užtikrino, kad turtas būtų apskaitytas teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Valstybės kontrolės 2013 m. nustatyti neatitikimai teisės aktams: Savivaldybės administracijoje melioracijos įrenginių apskaita tvarkoma, nesivadovaujant 12-ojo bei 22-ojo VSAFAS reikalavimais, nes melioracijos įrenginių apskaita tvarkoma ne pagal atskirus turto vienetų skaičiuojamas melioracijos įrenginių turto grupių nusidėvėjimas, ar melioracijos įrenginiai turi nuvertėjimo požymių, todėl šio turto apskaita nėra tiksli, nerodo tikros turto būklės ir nesudaro galimybės tinkamai kontroliuoti šį turtą. Dėl šios priežasties VK negalėjo įsitikinti, ar savivaldybės melioracijos įrenginių 61 394,96 tūkst. Lt likutis (likutine verte) ir atitinkamas gautų finansavimo sumų iš valstybės biudžeto ilgalaikiam turtui įsigyti likutis 2013-12-31 yra teisingi.

8. Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos nustatytos klaidos ir netikslumai Savivaldybės administracijos (apskaitos registro DK ir finansinių ataskaitų) turi reikšmingos įtakos Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos teisingumui ir patikimumui.

Kontrolės ir audito tarnyba nustatytas auditų klaidas susistemino ir parengė jų suvestinę. Šilutės rajono savivaldybės grupės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito rezultatų suvestinė pateikiama Šilutės rajono Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2014 metų metinės veiklos ataskaitos 1 priede.

⁵ Finansinio ir teisėtumo audito išvada 2014-06-26 „Dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto 2013 metų ataskaitos“ Nr. K1-9/3.

2.2. Išvados dėl paskolų

Rengiant išvadas dėl paskolų, audito metu buvo surinkti įrodymai, kuriais buvo pagrįsta Savivaldybės biudžeto pajamų, kreditinio įsiskolinimo, vidaus skolos augimas, Savivaldybės skolinimosi lygis ir ypatingas dėmesys skirtas skolinimosi limitams, kad nebūtų viršyti teisės aktuose nustatyti limitai. 2014 metais atlikome 2 neplaninius finansinius auditus ir Savivaldybės tarybai pateikėme 2 išvadas:

- dėl 2 953,98 tūkst. Lt ilgalaikės paskolos. Išanalizavus biudžeto pajamas, kreditinį įsiskolinimą, vidaus skolos augimą, Savivaldybės skolinimosi lygį, audito 2014 m. kovo 25 d. išvadoje Nr. K1-1/1 pateikėme savo nuomonę, kad gavus 2 953,98 tūkst. Lt ilgalaikę paskolą, Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyti skolinimosi limitai nebus viršyti.

- dėl 1 135,6 tūkst. Lt ilgalaikės paskolos. Audito 2014 m. liepos 21 d. išvadoje Nr. K1-10/1 bei ataskaitoje pateikta nuomonė, kad gavus 1 135,6 tūkst. Lt ilgalaikę paskolą projektams, finansuojamiems iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, įgyvendinti įstatymu nustatyti skolinimosi limitai nebus viršyti. Ataskaitoje atkreiptas dėmesys, kad bendra skola sudarys 68,14 procentų patvirtintų 2014 metų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos ir priartės prie skolinimosi limito ribos (70 proc.).

2.3. Savivaldybės 2014 metų biudžeto vykdymo rinkinio ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio auditas

Savivaldybės 2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio bei Savivaldybės 2014 metų nuosavybės teise priklausančio ir valstybės patikėjimo teise valdomo turto, ir metinės turto ataskaitos finansiniam auditui atlikti buvo pradėti finansiniai ir teisėtumo auditai, kurie bus baigti 2015 metais. Atliktos, pagal audito strategiją atrinktų įstaigų, audito procedūros rizikingiausiose srityse: finansinės atskaitomybės, darbo užmokesčio, ilgalaikio turto, mokėtinų ir gautinų sumų.

Kintų pagrindinė mokykla.

Atlikta ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto *inventorizacija*. Faktiškai patikrinta turto iš viso – 4 763,3 tūkst. Lt. Nustatyti ilgalaikio materialiojo turto neatitikimai, kurie sudaro prielaidas klaidoms ir apgaulėms atsirasti. Yra rizika, kad įforminus inventorizacijos rezultatus, informacija apie ilgalaikio turto vienetus nebus pateikta detaliai. Vidaus kontrolė įstaigoje atliekant metinę inventorizaciją vertinama kaip silpna. Nustatyti neatitikimai ir 9 rekomendacijos pateikti įstaigos direktoriui 2014-12-01 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-97. Direktorius 2014-12-01 rašte Nr. V7-(1.1.)-510 detaliai informavo apie klaidų ir neatitikimų ištaisymą, pateikdamas įrodančius dokumentus.

Vainuto gimnazija.

Įstaigoje atlikta ištisinė *ilgalaikio turto inventorizacija*, kurios metu faktiškai patikrinta ilgalaikio turto – 3 719,5 tūkst. Lt. Nustatyti ilgalaikio turto materialiojo ir nematerialiojo turto apskaitoje ir natūroje neatitikimai. Vidaus kontrolė įstaigoje atliekant metinę inventorizaciją vertinama kaip silpna. Įstaigos vadovas, įstatymų nustatyta tvarka, atsako už inventorizacijos organizavimą ir atlikimą laiku, inventorizavimo duomenų išsaugojimą, kartu su vyr. buhalteriu atsakingas už teisingų inventorizacijos rezultatų įtraukimą į apskaitą. Nustatyti neatitikimai įstaigos direktoriui pateikti 2014-12-09 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-100, kuriame nurodytos klaidos ir rekomendacijų įgyvendinimo terminas. Į rekomendacijas atsižvelgta, klaidos ištaisytos, 2014-12-09 raštu Nr. S-236, pateikta informacija bei įrodantys dokumentai. Audituoti *darbo užmokesčio*

asignavimai – 1 971,3 tūkst. Lt, iš jų: MK lėšos – 1 530,8 tūkst. Lt, SB lėšos – 440,0 tūkst. Lt. Nustatytos klaidos ir neatitikimai, pateiktos rekomendacijos 2014-12-16 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-104. Gimnazijos direktorius 2014-12-31 raštu Nr. S-243 informavo apie rekomendacijų vykdymą, klaidų taisymą ir pateikė dokumentinius įrodymus. Atlikus *gautinų ir mokėtinų sumų* audito procedūras nustatyti neatitikimai pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-81. Atsakymas apie rekomendacijų įgyvendinimą pateiktas 2014-11-06 raštu Nr. S-190. Įstaigai – pateiktos 36 rekomendacijos.

Šilutės socialinių paslaugų centras.

Įstaigoje atlikta ištisinė *ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto* inventorizacija, kurios metu pertekliaus ar trūkumo nenustatyta. Faktiškai patikrinta ilgalaikio turto – 1 925,5 tūkst. Lt. Įstaigoje įdiegtos tinkamos ir pakankamos kontrolės procedūros. Atlikus *Finansinės būklės ataskaitos (FBA), Veiklos rezultatų ataskaitos (VRA)* 2014-06-30 duomenų pateiktos atskaitomybės informacijos atskleidimo vertinimus, nustatyti reikšmingi neatitikimai. Klaidos aptartos su įstaigos direktore bei vyr. buhalterė, 2014-09-30 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-66 – pateiktos išvados ir rekomendacijos. Įstaigos atsakingi darbuotojai rekomendacijas stengėsi įvykdyti atidžiai ir kruopščiai, paaiškino ištaisytus neatitikimus ir 2014-10-13 raštu Nr. S-328 pateikė įrodančius dokumentus apie klaidų taisymą. *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitose nustatyti pažeidimai nurodyti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-85. Direktorė 2014-11-07 informavo raštu Nr. V-491 apie rekomendacijų įgyvendinimą, klaidų ištaisymą, papildytą tvarkų aprašą. Audituoti *darbo užmokesčio* asignavimai iš viso: 87,9 tūkst. Lt. Nustatyti neatitikimai ir rekomendacijos pateikti 2014-12-10 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-103. Rekomendacijos įgyvendintos, atsakymas 2014-12-29 raštu Nr. S-447. Įstaigai – pateiktos 32 rekomendacijos.

Švėkšnos specialiojo ugdymo centras.

Atlikus audito procedūras 2014 metų šešių mėnesių *finansinės atskaitomybės srityje*, t. y. FBA, VRA, AR 2014-06-30 duomenų pateiktos atskaitomybės informacijos atskleidimo vertinimus, buvo nustatyti reikšmingi neatitikimai, todėl buvo patikrinti devynių mėnesių apskaitos dokumentai. Pažymėtina, kad apskaitos registruose ir tarpinėje finansinėje atskaitomybėje nustatytos reikšmingos klaidos kokybiniu atžvilgiu. Neatitikimai išdėstyti 2014-08-19 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-60 ir 2014-11-25 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-96 pateikti įstaigos vadovui. Atkreipėme dėmesį į tai, kad apskaitos registruose ir tarpinėse, metinėse finansinėse atskaitomybėse sistemingai, nuo 2012 metų (įstaiga audituojama trečius metus iš eilės), kartojasi reikšmingos kiekybiniu ir kokybiniu atžvilgiu klaidos. Apskaitos registru ir finansinių ataskaitų tarpusavio ryšiai – nepatikimi, ataskaitose pateikta informacija – iškraipyta. Kiekvieno audito metu minėtos klaidos nuolat aptariamoms su mokyklos vyr. buhalterė ir nurodomos kryptys, būdai dėl klaidų taisymo. Vyr. buhalterė auditų metu nustatytų klaidų ir neatitikimų apskaitoje negrindžia teisės aktų reikalavimais, apskaitos pateisinančiais dokumentais. Klaidos nuolat pateisinamos dėl buhalterinės apskaitos programos nesuderinamumo, neteisingo, nepilno operacijų įdiegimo, bendro požiūrio ar kompromiso neatradimo su buhalterinės apskaitos programą aptarnaujančiais darbuotojais. Remiantis Kontrolės ir audito tarnybos profesine patirtimi, toks buhalterio požiūris itin retas ir netoleruotinas. Direktorė 2014-09-18 Tarnybą informavo raštu Nr. V12-452(1.9) apie rekomendacijų įgyvendinimą, tačiau nepaaiškino atskirų ataskaitų susidariusių straipsnių neatitikimų, atliktų ūkinių įvykių ir operacijų nepagrindė pateisinamaisiais dokumentais ir pažymomis. Atlikus *Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos vertinimą*, nustatyti neatitikimai pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-83. Direktorė 2014-11-10 informavo raštu apie rekomendacijų įgyvendinimą, klaidų ištaisymą, iš viso įstaigai pateikėme 12 rekomendacijų Atlikus *ilgalaikio turto*

inventorizaciją (audituota ilgalaikio turto – 5 040, 7 tūkst. Lt) nustatyta, įstaigos direktorei rekomenduota vykdyti kontrolę, dėl 2014-12-16 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-106 nurodytų teisės aktų nevykdymo ir neatitikimų ištaisymo.

Šilutės sporto mokykla.

Audito procedūrų metu buvo tikrinti 2014-06-30 apskaitos dokumentai: apskaitos registras „Didžioji knyga“, Finansinės būklės ataskaita; Veiklos rezultatų ataskaita; Aiškinamasis raštas ir nustatyti neatitikimai. Mokyklos direktoriui 2014-10-10 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-70 pateikėme išvadas ir 6 rekomendacijas. Nustatyta, kad *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitos atitinkamų eilučių duomenys nesutampa su apskaitos registro DK sąskaitų likučiais. Apskaitos duomenų neatitikimas – pateiktas 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-80. Direktorius 2014-11-06 informavo raštu Nr. 3SM-47 apie rekomendacijų įgyvendinimą. Audituota ilgalaikio turto – 242,5 tūkst. Lt. *Inventorizacijos* atlikimą stebėjome visuose padaliniuose: administracijos patalpose, Gluosnių g. 13 B, krepšinio salėje, Gluosnių g. 13 B, irklavimo bazėje – uosto teritorijoje, bokso salėje, Vilų g. 13 A, sunkiosios atletikos salėje, Vilų g. 13 A, Šilutės miesto stadione, stalo teniso salėje, Lietuvininkų g. 38, dziudo imtynių salėje, Žalgirio g.16. Atkreiptinas dėmesys, kad mokyklai priklausantis ilgalaikis turtas susidėvėjęs, materialinė bazė neatnaujinama, tačiau nežiūrint į tai, dedamos pastangos ir turimą turtą prižiūri ir naudoja tinkamai. Mokykloje registruojant ir inventorizuojant IT įdiegtos tinkamos ir pakankamos kontrolės procedūros.

Šilutės lopšelis-darželis „Pušėlė“.

Finansinės atskaitomybės srityje nustatytos klaidos, kurios išdėstytos 2014-09-30 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-67. *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitoje duomenų neatitikimai su Didžiosios knygos duomenimis pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-75. Direktorei pateiktos 6 rekomendacijos. *Inventorizacijos* metu patikrinta ilgalaikio turto iš viso – 609,4 tūkst. Lt. Pertekliaus ar trūkumo nenustatyta, kontrolės procedūros veikia, 2015-01-10 raštas Nr. K10-(3.1.8.)-6.

Šilutės lopšelis-darželis „Ažuoliukas“.

Atliekant audito procedūras 2014 metų finansinės atskaitomybės srityje nustatyti neatitikimai bei 2 rekomendacijos įstaigos direktorei pateikti 2014-09-05 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-63, Klaidos išsiaiškintos ir aptartos su vyr. buhalterė. Direktorė 2014-09-30 rašte Nr. SR-(2.4)-118 detalai informavo apie klaidų ir neatitikimų ištaisymą bei pateikė įrodančius dokumentus. Ištinės ilgalaikio turto inventorizacijos metu faktiškai patikrinta ilgalaikio turto iš viso – 1 378,5 tūkst. Lt. Pertekliaus ar trūkumo nenustatyta, įdiegtos tinkamos ir pakankamos kontrolės procedūros.

Šilutės pirmoji gimnazija.

Atlikus 2014-06-30 pateiktų: FBA, VRA, AR audito procedūras bei vertinimus, nustatyti neatitikimai. Apskaitos registruose ir tarpinėje finansinėje atskaitomybėje nustatytos klaidos reikšmingos kokybiniu atžvilgiu. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 35 str. nurodo, kad „*už viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkinių sudarymą, pateikimą teisės aktuose nurodytoms įstaigoms ir institucijoms ir paskelbimą laiku atsako viešojo sektoriaus subjekto vadovas*“. Vadovaujantis Finansų ministro įsakymu patvirtintų taisyklių 20 punktu, „vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis“. Nustatyti neatitikimai aptarti ir 2014-09-11 pateikti raštu Nr. K6-(3.1.8.)-65. Gimnazijos direktorė 2014-09-26 raštu Nr. V4-203 informavo

apie rekomendacijų įgyvendinimą. *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitos atitinkamų eilučių duomenys nesutampa su apskaitos registro DK sąskaitų likučių suma, – neatitikimai pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-82. Audituoti darbo užmokesčio asignavimai iš viso 2 943,1 tūkst. Lt, iš jų: VB lėšos – 2 397,1 tūkst. Lt, SB lėšos – 546,0 tūkst. Lt. Atliktos darbo užmokesčio audito procedūros, nustatyti pažeidimai ir teisės aktų nevykdymo atvejai išdėstyti 2015-01-15 Nr. K10-(3.1.8.)-4. Įstaigos vadovybei pateikta 16 rekomendacijų ir nurodyta iki metinės finansinės atskaitomybės parengimo ištaisyti skirtumą tarp apskaitos registru bei užtikrinti, kad darbo užmokesčio apskaitai registruoti, tvarkyti ir skaičiavimams atlikti būtų atsisakyta rankiniu būdu atliekamų operacijų, kad būtų naudojamos suderintos kompiuterinės programos ir priemonės. Iš viso įstaigai pateikta 23 rekomendacijos.

Rusnės specialioji mokykla.

Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos eilutės „Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų vykdymo“ duomenys nesutampa su DK. Nustatytas *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitos ir apskaitos registro DK sąskaitų likučių duomenų neatitikimas, nesivadovauta Finansų ministro įsakymu: DK sąskaitų likutis – neteisingai užregistruotas ataskaitiniu laikotarpiu. Nustatyti neatitikimai bei 2 rekomendacijos mokyklos direktoriui buvo pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-86. Klaidos ištaisytos, parengtas tvarkos aprašas 2014-11-06 Nr. VI-65.

Šilutės kamerinis dramos teatras.

Atlikta ištisinė IT *inventorizacija*. Patikrinta turto iš viso už 821,50 tūkst. Lt. Trūkumo ar pertekliaus nenustatyta, įdiegtos tinkamos ir patikimos kontrolės procedūros. Įstaigos vadovui pateiktas 2014-12-21 raštas Nr. K6-(3.1.8.)-108.

Šilutės rajono vaikų meno mokykla.

Audito metu nustatyta, kad *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitos eilutės „Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų vykdymo“ duomenys nesutampa su apskaitos registro DK sąskaitų likučiais. Nustatyti neatitikimai (pateiktos 2 rekomendacijos) – pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-84. Vadovo 2014-11-03 atsakymo raštas Nr. (1.16.)-169..

Lopšelis-darželis „Žvaigždutė“.

Audito metu nustatyta, kad *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitos eilutėje „Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų vykdymo“ duomenys sumažinti, DK – neteisingai užregistruoti ataskaitiniu laikotarpiu. Nustatyti neatitikimai bei 2 rekomendacijos pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-79. Klaidos ištaisytos, tvarkos aprašas papildytas, direktorės 2014-11-10 raštas Nr. D3-87.

Lopšelis-darželis „Žibutė“.

Nustatyta apskaitos registru *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitos ir DK duomenų nesutapimai. Vyr. buhalterė neteisėtai, be pateisinančių apskaitos dokumentų (buhalterinės pažymos), apskaitos registre DK sąskaitų likučius neteisingai perkėlė į 2014-06-30 *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitą. Nustatyti neatitikimai bei 2 rekomendacijos pateikti 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-78. Neatitikimai ištaisyti 2014-11-07 raštas Nr. D3-89.

Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyba.

Audito metu palyginus apskaitos registro „Didžioji knyga“ sąskaitų likučių duomenis su 2014-06-30 *Mokėtinų ir gautinų sumų* ataskaitoje pateiktais duomenimis, neatitikimų nenustatyta. Kontrolės ir audito tarnybos pateiktas 2014-10-29 raštas Nr. K6-(3.1.8.)-76. Direktoriaus 2014-11-07 raštas Nr. R-2(1.13.)-320, papildytas apskaitos aprašas.

Savivaldybės administracija.

Savivaldybės administracijos Centralizuotos buhalterijos skyriaus atsakingi darbuotojai nesivadovavo Finansų viceministro rašto „Dėl 2011 metų ketvirtinių biudžeto vykdymo suvestinių ataskaitų rinkinio sudarymo ir pateikimo“ reikalavimais, dėl *Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos* pildymo, kurie nustato, kad „pildant šią ataskaitą mokėtinų ir gautinų sumų likučiai, įskaitant nuvertėjimus (balansine verte), pagal Viešojo sektoriaus subjektų rekomenduojamąjį bendrąjį sąskaitų planą į ataskaitą įtrauktini pagal šias buhalterines sąskaitas“, 2014-06-30 Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos eilutę „Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų vykdymo“ neteisėtai padidino ataskaitinio laikotarpio gautinų sumų apskaitos duomenis. Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitoje neteisėtai, be pateisinančių apskaitos dokumentų (buhalterinės pažymos), gautinų sumų apskaitos duomenys padidinti. Nustatyti neatitikimai – 2014-10-29 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-77. Administracijos atsakymas – nepateiktas.

Gardamo seniūnija. *Inventorizacijos* metu patikrinta IT turto iš viso 3 144,1 Lt. Nustatyta, kad, nuo 2008 m, dalis ilgalaikio turto buvo neteisėtai užpajamuotas apskaitoje, klaida – ištaisyta audito metu. Seniūnijos apskaitoje užregistruoti jos teritorijoje esantys 6 ilgalaikio turto vienetai (negyvenamieji pastatai): buvę arkinis trąšų sandėlis, beicavimo sandėlis, garažas ir kt., kurie pripažinti bešeimininkiu turtu ir Administracijos direktoriaus įsakymu įtraukti į apskaitą. Apžiūros metu nustatyta, kad faktiškai minėto ilgalaikio turto kai kurių likę tik pamatai, o kai kurių identifikuoti neįmanoma, kadangi jų vietoje – apžėlusių krūmų, žolių kupstai. Nustatyti neatitikimai pateikti Gardamo seniūnui 2015-01-09 rašte K10-(3.1.8.)-2. Vidaus kontrolė įstaigoje atliekant metines inventorizacijas vertinama kaip patenkinamai.

Kintų seniūnija. *Inventorizacijos* metu patikrinta ilgalaikio turto, iš jų materialiojo – 5 736,0 tūkst. Lt, nematerialiojo turto – 4,2 tūkst. Lt bei ilgalaikio turto nebalansinėje sąskaitoje – 72,8 tūkst. Lt. Metinės *inventorizacijos* buvo atliekamos, pažeidžiant Vyriausybės nutarimo „Dėl inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“, 12-ojo VSAFAS nuostatas, kad kiekvienam ilgalaikio turto vienetai turi būti suteikiamas atskiras inventorinis numeris. Seniūnijos apskaitoje užpajamuotas ilgalaikis turtas – betono krantinė Ventės kaime – mažųjų laivų prielauka Kuršių marių pakrantėje, kuris jai nepriklauso ir yra fizinio asmens nuosavybė. Inventorizacijos metu apie inventorizacijos metu nustatytus neatitikimus paaiškinančių dokumentų ar kitos informacijos nebuvo pateikta. Nustatyti neatitikimai pateikti Kintų seniūnui 2015-01-08 rašte K10-(3.1.8.)-3. Audito metu klaida ištaisyta, turtas iš seniūnijos apskaitos išregistruotas. Vidaus kontrolė atliekant metines inventorizacijas vertinama kaip patenkinama.

Žemaičių Naumiesčio seniūnija. *Inventorizacijos* metu apžiūrėta, patikrinta natūroje, pagal turto buvimo vietą, iš viso 4 911,697 tūkst. Lt ilgalaikio turto. Seniūnijoje sukurta vidaus kontrolės sistema inventorizacijos srityje užtikrina, kad inventorizacija vyktų pagal teisės aktais nustatytą tvarką. Pastebėti neatitikimai ir rekomendacijos išdėstyti 2015-01-09 rašte Nr. K10-(3.1.8.)-9 ir pateikti seniūnui bei buhalteriu.

Savivaldybės administracijoje vykdomos Privatizavimo fondo, išdo audito procedūros.

Buhalterinės apskaitos kompiuterinių programų vertinimas. Atlikome biudžetinių įstaigų buhalterinių apskaitos programų vertinimą. Tikslas – įvertinti, kaip rajono biudžetinių įstaigų vadovai vykdo teisės aktų nustatytus reikalavimus, kad užtikrintų buhalterinės apskaitos organizavimą, aprūpinimą buhalterinės apskaitos priemonėmis, kaip vyriausieji buhalteriai išnaudoja kompiuterinės programos galimybes. Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės nurodo, kad „*už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą*

atsako biudžetinės įstaigos vadovas“ bei biudžetinės įstaigos vadovas užtikrina, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita bei sudaro sąlygas: „įsigyti ir naudoti kompiuterines programas ir kitas priemones apskaitai tvarkyti ir skaičiavimams atlikti“. Atlikus tikrinimą, nustatėme, kad 12 BĮ – įdiegtos buhalterinės apskaitos programos ir buhalteriai dirba įsisavinę visus modulius, 8 BĮ, kuriose įdiegtos buhalterinės apskaitos programos moduliai, buhalteriai dirba ir modulius įsisavino tik iš dalies ir 7 BĮ vadovai nevykdo teisės aktų reikalavimų, – buhalterinei apskaitai tvarkyti neįdiegtos reikalingos kompiuterinės programos, kad vyr. buhalteriai galėtų atsisakyti daug laiko sąnaudų reikalaujančių rankiniu būdu atliekamų operacijų, kurios sudaro riziką klaidų atsiradimui. Tarnybos 2014-10-20 rašte Nr. K6-(3.1.8.)-73 nurodytų įstaigų vadovams ir Savivaldybės administracijos direktoriui rekomenduota imtis priemonių, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita, įsigyti ir naudoti kompiuterines programas bei kitas priemones apskaitai tvarkyti ir skaičiavimams atlikti bei vykdyti kontrolę dėl aukščiau nurodytų teisės aktų nevykdymo, kaip įstaigose pereita prie naujos apskaitos, diegiant VSAFAS nuostatas.

2.4. Dažniausiai pasitaikančios klaidos

- Apskaitos politika neatitinka viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų, neparengti tvarkų aprašai, kuriais vadovaujantis apskaita būtų tvarkoma pagal naująjį apskaitos kaupimo principą.

- Nuo 2010-01-01 nevykdyti įstatymais numatyti nauji apskaitos procesai bei procedūros. Apskaitos vadovai sudaryti nesivadovaujant Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatomis, juose nurodyti metodai ir taisyklės tik atskiroms ūkinėms operacijoms, įvykiams, finansinių ataskaitų elementams ar straipsniams.

- Keičiantis materialiai atsakingiems asmenims, pažeidžiant teisės aktus, nesudaroma komisija, nesudaromi pagrindiniai inventorizacijos atlikimą įrodantys dokumentai – inventorizavimo aprašai – sutikrinimo žiniaraščiai, kuriuose pasirašo komisija, perduodantis turtą asmuo, kad jį perdavė, o priimantysis, – kad jį priėmė.

- Vyr. buhalterės netikslingai naudoja žmogiškuosius išteklius, atlikdamos buhalterines operacijas rankiniais įrašais arba papildomas, VSAFAS nenustatytas operacijas (kasinių ir faktinių išlaidų apskaitos registras), nenaudoja buhalterinės apskaitos programos modulių, suvestinį apskaitos registrą – DK ir kt. pildo pagalbinėse savo sukurtose Excel lentelėse.

- Nesivadovauta Inventorizacijos tvarkos nuostatomis, kad inventorizuojamas visas turtas, esantis įstaigoje, ir įtrauktas į apskaitą ir dėl kokių nors priežasčių į ją neįtrauktas, taip pat inventorizuojamas, įstaigoje esantis, bet jai nepriklausantis turtas.

- Nesivadovauta Vyriausybės nutarimo Inventorizacijos tvarkos reikalavimais, neužfiksuojami rezultatai: trūkumai ar perteklius, nenustatytos rastų skirtumų priežastys, nepateiktos raštiškos pastabos, materialiai atsakingų asmenų paaiškinimai.

- Nesivadovauta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėmis, kad tinkamai būtų informintas ir apskaitos dokumentais pagrįstas ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų įtraukimas į apskaitą.

- Nesivadovauta Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, 23-ojo VSAFAS „Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys“ nuostatomis, savo interneto svetainėje ne visos įstaigos skelbia atitinkamų metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, finansinių tarpinių ataskaitų bei metinio rinkinio.

- Pažeidžiant teisės aktus, metinės inventorizacijos nuolat atliekamos formaliai, kasmet perkeliant (perrašant) duomenis iš apskaitos registru į inventorizavimo aprašus.
- Nevykdoma kontrolė ilgalaikio turto srityje, kad faktiškai įstaigoje esančių ilgalaikio turto vienetų inventoriniai numeriai atitiktų esančius apskaitos registre.
- Inventoriniuose aprašuose nepateikta reikšminga informacija apie IT nebalansinėse sąskaitose. Įstaigų materialiai atsakingi asmenys neturi reikiamos informacijos apie įstaigai priklausantį, joje naudojamą IT.
- Įstaigose yra neveikiantys, nepataisomai sugedę, morališkai pasenę, ugdymo procese bei veikloje nebenaudojami, sandėliuojami IT vienetai.
- Nesivadovauta 22-uuju VSAFAS, kuris nustato, kada ir kaip turi būti vertinamas, registruojamas apskaitoje turto nuvertėjimas. Inventorizacijos aprašuose neįrašytos pastabos dėl vidinių, išorinių IT pokyčių, nenurodyta informacija apie nenaudojamą, susidėvėjusį, netinkamą naudoti įstaigos veikloje IT, apskaitoje neregistruojamas, neskaičiuojamas nuvertėjimas.
- Neužtikrinta apskaitos informacijos kokybė, neatliekamas turto patikrinimas ir faktiškai rasto turto palyginimas su buhalterinės apskaitos duomenimis.
- Buhalterių, pavduotojų ūkio reikalams ir kt. pareigybių aprašymai neatnaujinami, neatitinka pasikeitusių teisės aktų, neįrašytos faktiškai atliekamos darbo funkcijos.
- Vyr. buhalterių pareigybių aprašymuose, įsakymuose ar kt. įstaigos dokumentuose neregamentuota atsakomybė, nenustatytos konkrečios atsakomybės sritys finansinių ataskaitų rinkinio rengimo, t.y., konsolidavimo laikotarpio proceso metu, dėl priskirtų viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinės sistemos – VSAKIS funkcijų.
- Vyr. buhalteriai nesivadovavo įstaigų vadovų patvirtintais „Sąskaitų planais“, apskaitoje nenaudojo patvirtintų darbdavio socialinio draudimo įmokų sąskaitų, neteisingai registravo, nekaupė duomenų, nesivadovavo Finansų viceministro rašto reikalavimais pildydami Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitą.

Visų audituojamų subjektų vadovai auditų metu buvo informuoti apie teisės aktų pažeidimus, klaidas bei neatitikimus apskaitoje, atkreiptas dėmesys į problemas darbo užmokesčio, biudžeto lėšų valdymo, turto naudojimo, jo apskaitymo ir kitose srityse. Viešojo sektoriaus subjektai, siekdami įgyvendinti teisės aktus, sistemingai kiekvieno audito proceso metu vykdė mūsų pateiktas žodžiu ir raštu rekomendacijas bei pastabas. Dauguma rekomendacijų buvo operatyviai įgyvendintos audito metu. Audituojami subjektai, išskyrus atskirus atvejus, iki 2014 metų finansinės atskaitomybės pateikimo Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS) privalo visas nustatytas klaidas ištaisyti.

3. AUDITO KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

3.1. Profesinės etikos reikalavimai

Tarnybos valstybės tarnautojų elgesio taisyklėse nustatyti profesiniai reikalavimai ir procedūros, užtikrinančios Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų principų – nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo, laikymąsi. Siekiant sumažinti ar pašalinti grėsmes auditoriaus nepriklausomumui, apspręstos įvairios prevencinės priemonės: Tarnybos valstybės tarnautojai neaudituoja įstaigų, kuriose gali kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktai, deklaruoja viešuosius ir privačius interesus, savarankiškai pasirenka audituojamas sritis, pildo Nešališkumo deklaracijas. Šios priemonės leidžia užtikrinti, kad auditai

būtų atliekami objektyviai ir nešališkai, kad Tarnybos valstybės tarnautojai nedalyvautų su einamomis pareigomis nesuderinamoje veikloje.

Siekdama savo veiklos viešumo bei didesnio audito poveikio, Tarnybos veikla yra viešinama. Savivaldybės interneto puslapyje skelbiama informacija apie Tarnybos veiklą: Savivaldybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojo veiklos užduotys, visų darbuotojų funkcijos, darbo užmokestis, metų veiklos planai ir ataskaitos, finansinės ataskaitos, atliktų auditų ataskaitos ir išvados, Savivaldybės tarybai teikiamos išvados. Veiklos ataskaitos santrauka skelbiama vietinėje spaudoje.

3.2. Audito kokybės kontrolės sistema ir stebėseną

Kokybės užtikrinimo pagrindinis tikslas yra garantuoti, kad auditas – atliekamas pagal valstybinio audito reikalavimus, laikantis Tarptautinių audito standartų. Šiuo tikslu vertinama audito kokybė audito institucijos ir tam tikro audito lygiu. Vidinę audito kontrolės politiką formuoja ir jos įgyvendinimą organizuoja Savivaldybės kontrolierius. Tarnybos audito kokybės politiką, audito procedūras, peržiūros ir audito kokybės kontrolės bendruosius reikalavimus nustato Tarnybos audito kokybės valdymo taisyklės, parengtos vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu ir Valstybinio audito reikalavimais. Taisyklės parengtos atsižvelgiant į tai, kad siekiant užtikrinti audito darbo kokybę, auditoriaus darbas visuose audito etapuose turi būti prižiūrimas ir peržiūrimas. Audito peržiūros principas – audito dokumentus peržiūri ne juos parengęs, o kitas Tarnybos darbuotojas.

Audito darbo priežiūrą atlieka Savivaldybės kontrolieriaus pavedime atlikti auditą nurodytas audito grupės vadovas. Vidinę audito peržiūrą, kurios tikslas yra patikrinti, ar pateikta teisinga audito išvada apie finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams atlieka Savivaldybės kontrolierius arba jo pavaduotojas. 2014 metais Tarnyboje vykdyta nuolatinė audito kokybės užtikrinimo procedūrų pakankamumo ir veiksmingumo stebėseną.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad Tarnybos išorinę peržiūrą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. Bendrosios išorinės peržiūros tikslas – įvertinti Kontrolės ir audito tarnybos audito kokybės užtikrinimo politiką ir procedūras, susijusias su bendra audito veikla, jų veiksmingumą, nustatyti darbuotojų mokymo sritis, pateikti patikimą informaciją apie atlikto audito kokybę. Tarnybos išorinė peržiūra buvo atlikta 2013 metais. Rezultatai pateikti 2014-01-20 Valstybės kontrolės išorinės peržiūros ataskaitoje „Dėl Šilutės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2012 metais atliktų auditų“.

4. BENDROSIOS NUOSTATOS

Auditų metu nustačius klaidas, neatitikimus ir įvertinus jų reikšmingumą, pateikiami raštai vadovams, kad iki metinės finansinės atskaitomybės sudarymo klaidos būtų ištaisytos. Rekomendacijų įgyvendinimas yra vienas iš Tarnybos veiklos vertinimo kriterijų, suteikiantis informaciją apie auditų veiksmingumą. Auditų metu buvo pateiktos 273 rekomendacijos, kurių vykdymas buvo nuolat stebimas ir apie jų nevykdymą subjektams primenama. Auditams nepasibaigus buvo įvykdyta apie 90 proc. pateiktų rekomendacijų. Tačiau dėl kai kurių rekomendacijų specifikos jų vykdymui reikalingas atitinkamas laikas ir įvairios priemonės. Tinkamas teiktų rekomendacijų įgyvendinimas didina pridėtinę audito vertę, stiprina audito

reikšmę, todėl vienas iš svarbiausių Tarnybos uždavinių yra audito rekomendacijų įgyvendinimo sistemos nuolatinis gerinimas. Daugeliu atveju audituojamas subjektas ištaiso audito metu nustatytas klaidas, netikslumus, kitus neatitikimus ir finansinėse ataskaitose išvengiama esminių iškraipymų.

Dėkojame visų audituotų subjektų vadovams ir darbuotojams už bendradarbiavimą ir geranorišką supratimą, atliekant auditus ir auditų procedūras. Tikimės tolesnio konstruktyvaus dalykinio bendravimo ir bendradarbiavimo. Iš Savivaldybės tarybos narių laukiame objektyvaus Tarnybos veiklos vertinimo, pastabų ir pasiūlymų, kaip gerinti darbą. Tik bendromis mūsų visų pastangomis pasieksime, kad Savivaldybės turtas būtų valdomas skaidriau, taupiau, efektyviau ir racionaliau.

PRIDEDAMA. Šilutės rajono savivaldybės grupės 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito rezultatų suvestinė, 1 priedas, 10 lapų.

Savivaldybės kontrolierė

Jolita Stonkuvienė